

Aan: Raad van de gemeente Noordoostpolder

Van: Rekenkamercommissie Noordoostpolder

Betreft: Toekomstmogelijkheden naar aanleiding van de nieuwe wetgeving

Geachte leden van de raad,

In deze brief schetsen wij een tweetal scenario's over positie van de interne leden en de rol van de raad ten aanzien van de rekenkamercommissie van de gemeente Noordoostpolder (RKC NOP). Een besluit van de raad over positie en rol is van belang tegen de achtergrond van de nieuwe wet en de aangepaste verordening waarin de werkwijze van de RKC NOP is geregeld.

Inleiding

Gedurende enige tijd ligt het **wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers** in de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel is in 2019 door de minister van BZK ingediend, mede namens de minister van Financiën. Het wetsvoorstel wijzigt de Gemeentewet, Provinciewet, Waterschapswet en de Comptabiliteitswet. Dit wetsvoorstel beoogt om de rol en positie van decentrale rekenkamers te versterken. In de bijlage bij deze brief wordt een overzicht gegeven van de veranderingen die deze nieuwe wet omvat. Een significante aanpassing is dat interne leden (raadsleden die tevens lid zijn van de rekenkamercommissie) geen lid meer kunnen zijn van een rekenkamer. Bij het verschijnen van deze wet is een amendement ingediend die de keuze voor interne leden in een rekenkamercommissie in stand houdt. Bij de behandeling van de wet in de Tweede Kamer zal dit amendement in stemming worden gebracht.

In 2021 heeft de rekenkamercommissie Noordoostpolder (RKC NOP) een toekomstvisie opgesteld. Deze toekomstvisie is in 2021 in het fractievoorzittersoverleg besproken. Daar is besloten dat de RKC NOP de dubbelfunctie extern lid en secretaris gescheiden wordt in een vrijgestelde secretaris en een nieuw aan te trekken extern lid. Deze stappen zijn genomen. De RKC NOP heeft thans de volgende samenstelling:

Joris van Enst: extern lid en voorzitter

Henk van der Meulen: extern lid

Maarten Dijk: extern lid.

Sandra Schrijver: intern lid

Theo Groen: intern lid

Berthoo Lammers: intern lid

Esther Fogl: secretaris.

Teneinde deze aanpassingen ook formeel te verankeren is de verordening rekenkamercommissie Noordoostpolder, waarin de werkwijze en samenstelling van de RKC NOP is beschreven, aangepast. Tevens is de benoemingstermijn voor de externe leden vastgesteld op 6 jaar als maximale termijn¹.

---

¹ Als dit leidt tot discontinuïteit dan kan de RKC NOP een verzoek aan de raad doen tot verlenging.

De nieuwe verordening is nog niet door de raad geaccordeerd. Aanvankelijk leek het wenselijk dit na de invoering van de nieuwe wet op de Rekenkamers te laten plaatsvinden, zodat er helderheid is over de vraag: wel of geen interne leden in de rekenkamer. De verordening zou dan direct kunnen worden aangepast aan die uitkomst.

Als de raad niet wil wachten op de uitkomst van de behandeling van de wet en het amendement, biedt het huidige wettelijke kader de mogelijkheid om af te zien van interne leden. Met deze brief wil de RKC NOP de raad ondersteunen bij dit keuzeproses. De RKC NOP maakt nadrukkelijk geen keuze voor welke mogelijkheid dan ook. Die keuze is aan de raad.

Wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers.

Zeer kort samengevat komt het er op neer dat het wetsvoorstel zegt: interne leden eruit, en betrokkenheid raad op een andere manier organiseren, zoals bijv. een klankbordfunctie, en een (half-)jaarlijks overleg. Dat is de tendens, de richting die voorgesteld wordt.

Het amendement wil de mogelijkheid van (een minderheid van) interne leden met meer inhoudelijke betrokkenheid behouden. Het zal moeten blijken hoeveel draagvlak daarvoor in de Tweede Kamer is.

Scenario's t.a.v. interne leden

1. *De raad kiest, conform het wetsvoorstel, voor een onafhankelijke rekenkamer*

De raad kan op het Wetsvoorstel anticiperen en een onafhankelijke rekenkamer instellen². Wel is het nodig dat de raad zich buigt over de vraag op welke manier de verbinding met de raad in stand blijft. Die binding is voor zowel de RKC NOP als de raad van groot belang. Dit zou kunnen door het instellen van een klankbordgroep die op gezette tijden met de RKC NOP over de voortgang overlegt. Hiermee kan de binding in stand worden gehouden, maar zijn raadleden geen onderdeel meer van de besluitvorming over rapporten en onderzoeksonderwerpen. Tevens wordt hiermee voorkomen dat raadleden over meer inhoudelijke kennis beschikken dan andere raadsleden. In de kamerstukken wordt een dergelijke werkgroep genoemd als goed voorbeeld dat sommige rekenkamers een klankbordgroep van raadsleden hebben als verbindende schakel tussen raad en rekenkamer³. Regelmatige gesprekken tussen de rekenkamer en afzonderlijke fracties en inloop- spreekuren kunnen volgens de werkgroep ook worden gebruikt om onderzoeksonderwerpen op te halen die goed aansluiten bij de belevingswereld van de raad. De afschaffing van de rekenkamerfunctie verhindert niet dat gemeenten een raadscommissie of auditcommissie kunnen instellen. Een dergelijke commissie kan de rekenkamer adviseren over de algemene onderzoeksprogrammering en de presentatie van de rekenkamerrapporten aan de raad. De rekenkamer verkrijgt op deze manier inzicht in de behoefte van de raad aan onderzoeken en kan zo inschatten welke onderzoeken nuttig en waardevol zijn voor de controlerende taak van de raad⁴. De betrokkenheid van een

---

² In feite kan deze keuze ook binnen het nu bestaande wettelijk kader gemaakt worden.

³ Bijlage bij Kamerstukken II 2018/19, 35 000 VII, nr. 100, p. 19 en bijlage 2.

⁴ Wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Comptabiliteitswet 2016 in verband met het afschaffen van de decentrale rekenkamerfunctie en het uitbreiden van de bevoegdheden van de rekenkamers (Wet versterking decentrale rekenkamers)

dergelijke raadscommissie en afzonderlijke raadsleden is begrensd in vergelijking met de huidige praktijk in de Noordoostpolder.

2. *Het blijft zoals het is*

De raad kiest er voor dat de samenstelling van de RKC NOP gelijk blijft (3 externe leden, inclusief de voorzitter en 3 interne leden, die door de raad worden aangewezen). Hiermee voldoet de rekenkamercommissie aan het amendement op het Wetsvoorstel dat altijd ten minste de helft van de leden met inbegrip van de voorzitter geen lid is van de gemeenteraad. Nadeel is dat er een kans bestaat dat alles anders wordt als de wet zonder het amendement wordt aangenomen. De verordening die nu voor ligt moet dan wederom worden aangepast. Daarnaast heeft de rekenkamercommissie in de huidige situatie met drie interne leden niet met alle partijen in de raad direct contact over de onderzoeken.

Binnen dit scenario heeft de RKC NOP in haar visiedocument reeds geadviseerd dat de raad zich bezint over een nieuw profiel voor de interne leden. Een profiel dat zich meer richt op de brugfunctie naar de raad en een klankbordfunctie (voor de externe leden) bij het vertalen van onderzoeksresultaten in aanbevelingen. Interne leden moeten in die adviseursrol versterken en zich niet richten op het begeleiden van onderzoek.

In dit scenario zal de raad moeten aangeven of interne leden alle vergaderingen van de RKC NOP bijwonen en onderdeel zijn van de leden die een onderzoek begeleiden.

Tot slot

Op 25 april 2022 (19:30) zal ik namens de RKC NOP een toelichting geven op de rol , positie en werkwijze van de rekenkamercommissie. Een goede gelegenheid voor de nieuwe raadsleden om kennis te maken met de leden van de RKC NOP. Voor de reeds zittende raadsleden een goede gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen. Uiteraard kunt u de RKC NOP uitgebreid bevragen.

Met vriendelijke groet,

Joris van Enst

Voorzitter RKC NOP